

«Για εμάς, την Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης, η επιστροφή των αρχείων από τη Μόσχα είναι κάτι πολύ σπουδαίο, γιατί είναι η ιστορία μας». Μ' αυτή τη φράση, ο πρόεδρος του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος (ΚΙΣΕ) και της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης (ΙΚΘ) Δαυίδ Σαλιτιέλ περιγράφει στο Αθηναϊκό/Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων τη συγκίνηση για την απόφαση της επιστροφής, στην Ελλάδα, των κλεμμένων από τους ναζί αρχείων των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων της χώρας.

Την εκκρεμότητα της επιστροφής των αρχείων έθεσε ο πρωθυπουργός Κυριάκος Μητσοτάκης στον Βλαντίμιρ Πούτιν κατά την πρόσφατη συνάντησή τους στο Σότσι, με τον Ρώσο Πρόεδρο να αποδέχεται το πάγιο αυτό αίτημα της Ελλάδας, το οποίο παρέμενε ανεκπλήρωτο επί σειρά ετών. Αυτή τη φορά, ωστόσο, ο πρόεδρος του ΚΙΣΕ και της ΙΚΘ είναι αισιόδοξος ότι, μετά τη διευθέτηση των γραφειοκρατικών διαδικασιών, τα αρχεία θα επιστρέψουν στη χώρα μας, εκεί δηλαδή «όπου και πρέπει να βρίσκονται», όπως χαρακτηριστικά λέει.

«Αυτή τη φορά θέλω να πιστεύω ότι εφόσον το είπε ο Πρόεδρος Πούτιν μπροστά στον πρωθυπουργό μας και το έθεσε κι ο πρωθυπουργός, βρισκόμαστε στο τέλος της περιπέτειας αυτής», εκτιμά ο κ. Σαλιτιέλ, υπενθυμίζοντας ότι ο επαναπατρισμός των αρχείων τίθεται σε ανώτατο επίπεδο εδώ και μια 20ετία, με τον πρώην Πρόεδρο της Δημοκρατίας Κωστή Στεφανόπουλο να είναι ο πρώτος που, όπως λέει, προσπάθησε για την επιστροφή τους. Μάλιστα, σε μια πράξη καλής θέλησης, κατά την επίσκεψή του στη Ρωσία, τον Ιούνιο του 2000, ο τότε Πρόεδρος είχε παραδώσει στον Βλαντίμιρ Πούτιν τα λάβαρα των ρωσικών συνταγμάτων του αυτοκρατορικού στόλου που φυλάσσονταν, από το 1917, από ελληνική οικογένεια στην Μπιζέρτα.

«Είναι η ιστορία μας, οπότε μπορώ να πω ότι είμαστε πολύ συγκινημένοι κι ελπίζουμε αυτή τη φορά να έρθουν τα αρχεία και με τη συμβολή του πρωθυπουργού, πίσω στην πατρίδα, εκεί που ανήκουν», τονίζει ο κ. Σαλιτιέλ.

Κομμάτι της ελληνικής ιστορίας τα αρχεία

Τα αρχεία της Κοινότητας είναι τα αρχεία της Ελλάδας, γιατί η Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης και οι άλλες κοινότητες είναι ένα κομμάτι της ελληνικής ιστορίας, σημειώνει ο πρόεδρος του ΚΙΣΕ και της ΙΚΘ. «Όπως ξέρετε, χάθηκε το 70% των Εβραίων της

Ελλάδος, χάθηκαν, συναγωγές, χάθηκαν νεκροταφεία και χάθηκαν και τα αρχεία, τα οποία είναι η απόδειξη της ύπαρξης των κοινοτήτων και της σχέσης που είχαν με το ελληνικό κράτος, το πώς λειτουργούσαν. Είναι κάτι που είναι πολύ μεγάλης αξίας», αναφέρει χαρακτηριστικά.

«Έχω επανειλημμένως πει, ότι αυτά είναι ένα κομμάτι της ιστορίας του εβραϊσμού. Σήμερα, οι κοινότητες είναι πάρα πολύ μικρές -χάθηκαν 70.000 ψυχές, σήμερα είμαστε 5000. Θεωρώ ότι η Ρωσία πολύ σωστά αποφάσισε να επιστρέψει αυτά τα αρχεία διότι εδώ ανήκουν, στην Ελλάδα είναι ο χώρος στον οποίο πρέπει να βρίσκονται. Η ιστορία μιας κοινότητας που χάθηκε και άλλων κοινοτήτων είναι πολύ σωστό να επιστρέψει πάλι εδώ, στην πατρίδα τους».

«Λέμε ότι χάθηκαν 50.000 (από τη Θεσσαλονίκη) ή 70.000 από όλη την Ελλάδα, αλλά αυτό είναι ένα νούμερο. Δεν είναι όμως τόσο απλό... Χάθηκαν ολόκληρες οικογένειες, χάθηκε η ιστορία, χάθηκαν τα τραγούδια, χάθηκε ο τρόπος που ζούσαν αυτοί οι άνθρωποι», λέει με έμφαση ο κ. Σαλτιέλ, θέλοντας ν' αναδείξει τις πολλές και βαθιές πτυχές αυτής της τραγωδίας.

«Η ιστορία του εβραϊσμού της Ελλάδας είναι ιστορία της Ελλάδας. Πρέπει να μάθουμε όλοι τι ήταν αυτό που συνέβη, το έγκλημα, πώς συνέβη και φτάσαμε σ' αυτό το σημείο να χάσουμε σχεδόν ολοκληρωτικά κοινότητες, οι οποίες ήκμαζαν, έπαιζαν σπουδαίο ρόλο στο εμπόριο, τη βιβλιοπαραγωγή, τη μουσική», σημειώνει ο κ. Σαλτιέλ, υπογραμμίζοντας πως όλα αυτά σήμερα πρέπει να τα βρούμε και να τα ξανατοποθετήσουμε στη δημόσια σφαίρα.

Μάλιστα, με τη δημιουργία του Μουσείου του Ολοκαυτώματος στη Θεσσαλονίκη, ξεχωριστή θέση θα έχουν τα αρχεία που πρόκειται να επιστραφούν από τη Μόσχα και θα αποτελέσουν, όπως λέει, «ένα μεγάλο και σπουδαίο κεφάλαιο, το οποίο θα ψηφιοποιηθεί, θα ερευνηθεί και μετά θα δοθεί σε όλους όσοι θέλουν να δουν αυτά τα αρχεία».

Μεταξύ αυτών και ερευνητές απ' όλο τον κόσμο, όπως ο **Γιώργος Αντωνίου**, που από το 2015 κατέχει την Επώνυμη Έδρα Εβραϊκών Σπουδών στο ΑΠΘ και ο οποίος θεωρεί ότι η επιστροφή των αρχείων είναι εξαιρετικά σημαντική και για επιστημονικούς αλλά και για συμβολικούς λόγους. «Η επιστροφή τους είναι ένα ακόμη βήμα σε μια αποκατάσταση της Ιστορίας και της συνέχειας της Ισραηλιτικής Κοινότητας», έλεγε, συμμετέχοντας στη συζήτηση, την περασμένη Παρασκευή, στη βιβλιοθήκη του Εβραϊκού Μουσείου.

«Είμαστε σε καλό δρόμο για το Μουσείο Ολοκαυτώματος»

Η ανακοίνωση της επιστροφής των εβραϊκών αρχείων από τη Μόσχα στην Ελλάδα έρχεται σε μια στιγμή που φαίνεται να έχει πάρει και τον δρόμο της υλοποίησης το Μουσείο Ολοκαυτώματος, ένα έργο εμβληματικό όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά για την

Ευρώπη και τον κόσμο. «Μπορώ να πω ότι είμαστε σε καλό δρόμο», λέει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ ο κ. Σαλτιέλ, εξηγώντας πως «έπρεπε να ξεπεραστούν πολλά θέματα, αλλά σήμερα μπορώ να πω ότι βλέπω πραγματικά την αρχή του τέλους».

«Ξέρετε, ένα έργο αυτού του μεγέθους περνάει από πολλά στάδια κι έχει κι ένα στάδιο ωρίμανσης. Έπρεπε πρώτα να τελειώσουν τα θέματα του οικοπέδου που θα ανεγερθεί, των θέσεων πάρκινγκ- όλα αυτά είναι απαραίτητα για να μπορεί να προχωρήσει. Είναι αλήθεια ότι πέρασε πολύς χρόνος, έγιναν και λάθη -δεν υπάρχει αμφιβολία- δηλαδή καθυστερήσεις που δεν θα έπρεπε, αλλά με την απόφαση του Πρωθυπουργού, που έβαλε τον Αντιπρόεδρο κύριο Πικραμμένο υπεύθυνο, όλα αυτά τα πράγματα προχώρησαν και μπορώ να πω ότι σήμερα όλα αυτά που έπρεπε να λυθούν, έχουν λυθεί», επισημαίνει ο πρόεδρος του ΚΙΣΕ και της ΙΚΘ, κληθείς να σχολιάσει τις καθυστερήσεις που έχουν παρατηρηθεί σε ό,τι αφορά την έναρξη κατασκευής του Μουσείου.

«Προχωρούμε και στην εξεύρεση μουσειολόγων γιατί χρειάζεται κι ένας μουσειολόγος για να πει πού θα είναι τι ώστε οι αρχιτέκτονες να ολοκληρώσουν το έργο και μετά να δημοπρατήσουμε τα μηχανολογικά, τα στατικά, όλα αυτά τα οποία χρειάζονται για να πάρουμε την άδεια από την πολεοδομία», συμπληρώνει ο κ. Σαλτιέλ, εκτιμώντας πως σε περίπου έναν χρόνο θα έχει δοθεί η άδεια και μετά θα προχωρήσουν οι απαραίτητες ενέργειες για την έναρξη της κατασκευής.

Το Μουσείο Ολοκαυτώματος Ελλάδος στη Θεσσαλονίκη, όπως τονίζει ο κ. Σαλτιέλ, δεν θα είναι «ένα μουσείο τυχαίο, αλλά ένα μεγάλο μουσείο, ιστορικό, θα είναι και ένα κέντρο σπουδών και έρευνας και βεβαίως ένα σημείο αναφοράς για όλα αυτά που συνέβησαν στην Ελλάδα, στον εβραϊσμό». Και θα δώσει στην Ελλάδα την αίγλη που έχουν οι λίγες χώρες ανά τον κόσμο που έχουν μουσεία Ολοκαυτώματος, στα οποία συρρέει πολύς κόσμος για να μάθει ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της Ιστορίας.

Να καταπολεμηθεί ο αντισημιτισμός και ο ρατσισμός

Στην ερώτηση αν τον ανησυχούν τα φαινόμενα αντισημιτισμού που καταγράφονται στην Ελλάδα, ο κ. Σαλτιέλ απαντά: «Ασφαλώς με ανησυχούν, αλλά είμαστε εδώ, είμαστε παρόντες. Η κοινότητά μας, το ΚΙΣΕ, το ελληνικό κράτος αντιδρούν σε τέτοια φαινόμενα. Η θέση είναι ξεκάθαρη και δεν επιτρέπουμε να γίνονται παρόμοια γεγονότα. Υπάρχουν νόμοι, εμείς είμαστε εδώ».

«Πρέπει», συνεχίζει, «ο αντισημιτισμός κι ο ρατσισμός να καταπολεμηθεί, όλα αυτά τα

πράγματα που σήμερα παιδεύουν τον κόσμο και τις χώρες και γίνονται εγκλήματα».

Σε ό,τι αφορά τις προσπάθειες να μην περάσει στη λήθη το τραγικό γεγονός του Ολοκαυτώματος, ιδιαίτερη μνεία κάνει ο κ. Σαλτιέλ στην καθιέρωση της Ημέρας Μνήμης από τη Βουλή (σ.σ. η Βουλή ομόφωνα αποφάσισε το 2004 την καθιέρωση Ημέρας Μνήμης των Ελλήνων Εβραίων Μαρτύρων και Ηρώων του Ολοκαυτώματος), αλλά και τη συμμετοχή της χώρας μας στη Διεθνή Συμμαχία για τη Μνήμη του Ολοκαυτώματος (International Holocaust Remembrance Alliance -IHRA). Θυμάται, μάλιστα, με συγκίνηση τις τοποθετήσεις όλων των κομμάτων στη Βουλή εκείνη την ημέρα, αλλά και τις προσπάθειες που έγιναν ώστε η Ελλάδα να φτάσει σήμερα όχι μόνο να είναι μέλος του IHRA αλλά και να ασκεί την προεδρία αυτή την περίοδο, βάζοντας το δικό της λιθαράκι στην καταπολέμηση του αντισημιτισμού και του ρατσισμού.

«Γίνονται σπουδαία πράγματα από τον IHRA για την εκπαίδευση κι ενημέρωση κι εμείς είμαστε πάντα παρόντες για να βοηθήσουμε τον κόσμο να μην είναι ούτε ρατσιστές ούτε αντισημίτες διότι αυτά μας στέλνουν πάντα στο παρελθόν, του οποίου τα αποτελέσματα δυστυχώς τα είδαμε. Ελπίζω ότι δεν θα ξαναδούμε άλλα Ολοκαυτώματα. Παρόλα αυτά εγκλήματα συμβαίνουν και γι' αυτό θα πρέπει να μάθουν οι νέοι να είναι δημοκράτες, γιατί όλα αυτά έγιναν σε χώρες που είναι απολυταρχικές, οι οποίες παρέσυραν τον κόσμο και τους νέους κι έγιναν αυτά που έγιναν».

«Είμαστε εδώ για να πούμε αυτό που βιώσαμε κι αυτό που νιώθουμε»

Σήμερα, τα μέλη των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων στην Ελλάδα δεν ξεπερνούν τις 5.000, ενώ κάθε χρόνο οι επιζώντες του Ολοκαυτώματος -αυτοί που βίωσαν τον διωγμό και τη φρίκη- κάθε χρόνο μειώνονται. Ωστόσο, όπως τονίζει με έμφαση ο πρόεδρος του ΚΙΣΕ, «είμαστε παρόντες και νομίζω πως είναι σπουδαία η παρουσία των Εβραίων στην Ελλάδα. Εμείς, που μας συνέβη αυτό το τραγικό γεγονός του Ολοκαυτώματος είμαστε αυτοί που μπορούμε να πούμε αυτό που νιώθαμε κι αυτό που βιώσαμε».

Στη Θεσσαλονίκη, η Ισραηλιτική Κοινότητα αριθμεί περίπου 1.500 μέλη, σύμφωνα με τον κ. Σαλτιέλ, και παρόλο που πρόκειται για νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, δεν επιχορηγείται από το κράτος αλλά λειτουργεί με ίδια μέσα. «Εδώ, στη Θεσσαλονίκη, έχουμε και σχολείο -νηπιαγωγείο, δημοτικό- έχουμε το εβραϊκό μουσείο, έχουμε γηροκομείο, έχουμε τόσα πράγματα που προσφέρουμε στους ομόθρησκους- και όχι μόνο. Για παράδειγμα, το σχολείο μας έχει και χριστιανόπαιδα, τα οποία είναι περήφανα που φοιτούν σ' αυτό. Επομένως, η Κοινότητα προσπαθεί να τα βγάλει πέρα με τα έσοδα που έχει από την αξιοποίηση κάποιων ακινήτων, από δωρεές που έχουμε».

ΠΗΓΗ: [ΑΘΗΝΑΪΚΟ - ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ, 12.12.2021](#)